

PTSD-CENTER

Rapport juni 2014

Samordningsförbundet FINSAM i Malmö

Innehållsförteckning

INLEDNING	2
METOD.....	2
GENOMFÖRANDE AV UTREDNING.....	2
PTSD-CENTER	3
UTREDNINGSRISULTAT	5
RESULTAT (INKLUSIVE GENOMFÖRANDE).....	5
<i>Måluppfyllelse primär målgrupp (deltagare)</i>	5
<i>Måluppfyllelse sekundär målgrupp (anställda)</i>	6
<i>Svenska för invandrare, SFI</i>	7
<i>Behandling</i>	7
<i>Friskvård</i>	8
<i>Arbetsförberedande insatser, praktik och arbete</i>	8
<i>Specifika utvecklingsområden angivna i ansökan</i>	8
DELTAGARFLÖDE.....	9
SAMVERKAN.....	9
UTVECKLINGSBEHOV/ - MÖJLIGHETER	10
SAMMANFATTNING OCH SLUTSATS	11

Inledning

Samordningsförbundet FINSAM i Malmö är en plattform för myndighetssamverkan i Malmö (Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan, Region Skåne och Malmö stad) inom rehabiliteringsområdet. Arbetet sker i enlighet med *Lag (2003:1 210) om finansiell samordning av rehabiliteringsinsatser*. För mer information se www.finsamimalmo.se

Insatser finansierade av FINSAM följs upp tertialsvis av FINSAM:s styrelse via FINSAM:s kansli. Uppföljningen sker gentemot det innehåll och de mål som förbundet godkänt och beviljat medel till. Andra former av utvärderingar/utredningar sker i enlighet med ansökan/vid behov.

Vid styrelsemöte 2014-02-26 uppdrog styrelsen åt kansliet att genomföra en fördjupad utredning av PTSD-center avseende resultat, deltagarflöde, samverkan samt utvecklingsbehov/-möjligheter.

Uppdraget har planerats, genomförts och sammanställts av kansliet under mars – juni 2014

Metod

Skriftliga källor, såsom ansökan/beslut och aktuella delårsrapporter, har utgjort grund och ramar för uppdraget. Intervjuer och fokusgrupper valts som insamlingsmetod för uppdragets mer kvalitativa frågeställningar. Intervjuerna har varat ca 1 timme, fokusgrupperna ca 1,5 timme.

Ett antal frågeområden kopplade till uppdraget har legat till grund för varje intervju och fokusgrupp (samma tema till samtliga intervjuade, med mindre justeringar utifrån befattning). Såväl intervjuer som fokusgrupper har genomförts på ett öppet sätt där respondenterna utefter frågeområdena har getts möjlighet att prata om det som de själva ansett viktigt att lyfta. Insamling av svar har skett via anteckningar.

Genomförande av utredning

Genomförandet startade med en inledande enskild information från kansliet till PTSD-centers ledning. Berörd personal informerades kort därefter på en av centrets arbetsplatsträffar.

Intervjuerna har genomförts av Lena Roslund, processtöd FINSAM:s kansli i Malmö. Mötesledare för fokusgrupper har vid samtliga tillfällen varit Petra Björne, FoU-koordinator, fil.dr. kognitionsvetenskap, Vårdsavdelningen/Stadskontoret i Malmö.

Avgränsningar

I genomförandet av intervjuer och fokusgrupper har ramarna för frågeområden utgjorts av beviljad FINSAM-ansökan med tillägg av styrelsens uppdrag.

Intervjuade

Tre personer i ledande ställning har intervjuats enskilt: Rektor för SFI, enhetschef på PTSD-center och chef för Arbetsförmedlingens etableringsuppdrag.

Fokusgrupper

Tre fokusgruppsmöten har genomförts med:

- åtta deltagare på centret
- åtta handläggare
- fyra SFI lärare.

PTSD-center

PTSD-center drivs av JobbMalmö/Malmö stad. Verksamheten riktar sig till arbetslösa flyktingar och invandrare, 18-55 år, med posttraumatiskt stressyndrom orsakat av krigsrelaterade upplevelser inklusive migrationsrelaterad stress. Syftet med verksamheten är att ge personer med PTSD ett sammanhållet stöd för att underlätta vägen till arbete, studier och självförsörjning

Totalt erbjuder PTSD-center 190 platser, 50 av dessa finansieras av FINSAM via en beviljad FINSAM-ansökan och riktar sig till nyanlända inom Arbetsförmedlingens etableringsuppdrag (*Lag (2010:197) om etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare*).

Finansieringen från FINSAM uppgår till 3,3 mkr årligen under 2012-2014.

Processägare till den FINSAM-finansierade delen av PTSD-center är JobbMalmö.

Personalresurser avsatta (enligt ansökan) från respektive part:

Jobb Malmö	0,5 Chef/processamordnare. 1 Arbetsmarknadssekreterare 0,5 Kurator 0,5 Praktksamordnare
-------------------	--

Utbildningsförvaltningen	SFI-platser
---------------------------------	-------------

Region Skåne	(10 behandlingsplatser RK) 0,5 Hälsocoach
---------------------	--

Arbetsförmedlingen	1 Arbetsförmedlare
---------------------------	--------------------

Respektive myndighet har kvar arbetsgivaransvaret för sin personal men den dagliga verksamheten leds och planeras av utsedd chef/samordnare. Genomförandet stöds av en samverkansgrupp/styrgrupp bestående av representanter från ingående myndigheter.

Primär målgrupp och mål

Nyanlända inom Arbetsförmedlingens etableringsuppdrag (*Lag (2010:197) om etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare*).

Inskrivningstid på PTSD-center bedöms utifrån individuella förhållande och progression. Hålltid vid helt nyanländ deltagare är max två år.

Insatsen ska leda till kortare ledtider för den nyanlände från ankomst till arbete, rätt behandling och rätt anpassad SFI-undervisning.

Resultatmål deltagare

- Arbete eller studier 50 %
- Kan ta del av ordinarie arbetsmarknadsinsatser, klarläggande av ev. fortsatt rehabiliteringsbehov eller annan insats 45 %
- Klarlagd saknad arbetsförmåga, övrigt.

Effektmål deltagare

- Förbättrad hälsa och psykiskt mående
- Ökat deltagande i svenska samhällslivet
- Ökad självförsörjning
- Fler uppnår SFI-målet

Sekundär målgrupp och mål

Personal och tjänstemän som i sitt dagliga, ordinarie arbete kan komma att möta personer med PTSD-problematik.

Resultatmål kunskapsspridning

- Minst ett större seminarium/utbildningstillfälle anordnas per termin därutöver löpande informationstillfällen till personal inom olika myndigheter och verksamheter som kan komma i kontakt med personer med PTSD.

Effektmål kunskapsspridning

- Förstärkt myndighetssamverkan.
- Tidigare uppmärksammat PTSD-problematik.

Effektmål utifrån resp. myndighetsspecifika utgångspunkter.

- Varje myndighet definierar ett antal myndighetsspecifika effektmål att följa upp.

Insatser på PTSD-center

Planerade insatser/aktiviteter riktade till målgruppen beskrivs i ansökan till FINSAM enligt nedanstående modell där insatserna fördelats enligt fem olika områden utefter vilka parallella insatser ska planeras individuellt utifrån behov och förutsättningar.

Svenska	Behandling	Hälsa och friskvård	Arbetsförberedande	Praktik och arbete
SFI	KBT, Psyk. dyn., kurativt stöd, psykoedukation, etc.	Hälsokartläggning.	Vägledning och motivation, i grupp el. individuellt.	Jobsök karakt.
Anpassad svensk-undervisning		Friskvård		Matchning/ coaching
Språkträning	KASAM -grupper (känsla av sammanhang)	Kroppskännedom	Fokusgrupper	Arbetsprövning/ träning
Samhälls-information	Social-kurativt stöd	Kost	Självbild, Realitetsanpassning och egenansvar.	Arbetsförmågebedömning
	Individuell-/ gruppterapi + läkarkontakt genom Röda Korset	Sömn	Social kompetens, bemötande, arbetsplatskoder, datahantering, mm.	Individanpassade praktikplatser
		Stress	CV/ Meritfört.	Tät uppföljning av arbetspraktikplatser
		Ergonomi	Presentations- och intervjuteknik.	Arbetsgivar-kontakter/nätverk
		Sjukdomsuppfattning		
		Var/när söka vård		

I PTSD-centers ansökan samt verksamhetsplan 2013 angivna specifika utvecklingsområden:

- Familjeperspektivet. PTSD hos en individ påverkar omgivningen, genom att stötta anhöriga i familjen påskyndas tillfrisknandeprocessen och familjens situation förbättras.
- Ökade kontaktytor mellan samverkande myndigheter för fördjupad samverkan även på andra områden, t ex arbetsträningsplatser och arbetsförmågebedömningar.
- *Grön rehab*: begreppet grön avser alla behandlingsmetoder där naturen ingår i behandlingen
- Försök med hälsoprofilbedömningar

Utredningsresultat

Resultatet av genomförd utredning har sammanställts under de inledande frågeställningarna om resultat (inklusive genomförande), deltagarflöde, samverkan samt utvecklingsbehov/-möjligheter.

Resultat (inklusive genomförande)

Genomförd utredning av PTSD-center visar på en väl fungerande samverkansinsats som når angivna mål avseende såväl kvantitet och kvalitet. Insatsen genomförs på det sätt som anges i ansökan och som beviljats medel för från FINSAM.

Måluppfyllelse primär målgrupp (deltagare)

Fokusgrupper och intervjuer visar att insatsens huvudsyfte: *kortare ledtider för den nyanlände från ankomst till arbete, rätt behandling och rätt anpassad SFI-undervisning*, uppnås via gemensam helhetssyn, samlokalisering och nära samverkan, samlad kompetens, deltagarmedverkan, individanpassade insatser och parallell behandling. En försvårande faktor för att uppnå kortare ledtider för den nyanlände från ankomst till arbete och samhällsdeltagande är att 90 % av etableringens deltagare står utan egen bostad, många är bostadslösa. Gruppen består av övervägande ensamkommande män varför de inte ingår i Malmö stads prioriterade grupper avseende bostadsanvisning.

Resultatmål deltagare enligt ansökan

Resultat

Arbete eller studier 50 %	70 % gick under 2013 vidare till arbete el. studier, varav 6 personer till arbete
45 % kan ta del av ordinarie arbetsmarknadsinsatser, klarläggande av ev. fortsatt rehabiliteringsbehov/annan insats	Samtliga deltagare får sina behov klarlagda, övrigt se ovan.
Klarlagd saknad arbetsförmåga, övrigt.	Se ovan.

I övrigt noteras att kvinnor i större utsträckning erbjuds utbildning medan män oftare erbjuds arbete, anledningen är oklar och beskrivs som ett utvecklingsområde.

Effektmål deltagare enligt ansökan

Resultat

Förbättrad hälsa och psykiskt mående	Deltagarna berättar att de mår mycket bättre i den här miljön än tidigare
Ökat deltagande i svenska samhällslivet	Ökat deltagande i samhällslivet möjliggörs via olika utbildningsinsatser, mans- och kvinnogrupper mm.
Ökad självförsörjning	Några går direkt till arbete, andra till studier. Alla får stöd och hjälp för att närma sig arbetsmarknaden.
Fler uppnår SFI-målet	Ja – se SFI

Vid fokusgrupp med deltagare framgår det att såväl uppdrag som helhetssyn är tydligt även för deltagarna. Deltagarna på PTSD-center själva menar att detta är en fördel för dem då de kan få en sammanhållen information vid flera tillfällen. Han eller hon är med i möten och har samma information om sin planering som alla i teamet kring personen. Därigenom kan den enskilde få stöd genom att den gemensamma informationen kan upprepas vid behov, oavsett vem deltagaren pratar med. Deltagarna anger detta som en stor trygghet då de själva kan ha bekymmer med att hålla reda på och komma ihåg information.

I fokusgruppen med deltagarna angav de även att verksamheten anpassas efter deras behov vilket skapar en stor trygghet. Flera av dem har haft insatser, exempelvis i form av SFI, på andra håll tidigare. De jämför med dessa tidigare erfarenheter, där de upplever att de behandlats illa för att de inte passat in i systemet.

PTSD-centrets deltagare upplever också att det är enkelt att få kontakt med den de söker, eftersom alla finns på plats. Möjligheten till korta avstämningar upplevs av både deltagare och medarbetare som en nyckel som förenklar för alla.

Måluppfyllelse sekundär målgrupp (anställda)

Resultatmål kunskapspridning	Resultat
Minst ett större seminarium/utbildningstillfälle anordnas per termin.	Under 2013 har två utbildningar om PTSD genomförts för personal från Arbetsförmedlingen, individ- och familjeomsorg samt externa utbildningsanordnare. Interna utbildningstillfällen genomförs löpande, våren 2014 ett avseende ensamkommande flyktingbarn
Löpande informationstillfällen till personal hos olika myndigheter/verksamheter som kan komma i kontakt med personer med PTSD	Centret har informerat olika verksamheter hos samtliga parter samt på vårdcentraler. Studiebesök har mottagits från andra delar av landet samt Danmark, Irak och Holland.

Effekt mål	Resultat
Förstärkt myndighetssamverkan	Myndighetssamverkan sker på tre olika nivåer: individnivå, organisationsnivå samt kring "helhetsfrågor" på centret. Samverkan mellan parterna uppges fungera bättre efter samlokaliseringen och att helhetssynen på individen skapar effektivitet i vägen framåt
Tidigare uppmärksammat PTSD-problematik	Genomförda utbildningsinsatser samt information till olika verksamheter hos samtliga parter, utbildningssamordnare i Malmö stad samt på vårdcentraler möjliggör en tidigare uppmärksammat PTSD-problematik.
Varje myndighet definierar ett antal myndighetsspecifika effekt mål att följa upp	Oklart om så skett.

Svenska för invandrare, SFI

Utredningen visar att alla delar i centrets insatser är viktiga men språket betonas av alla som prioriterat. Deltagarna erbjuds anpassad svenskundervisning genom Komvux Södervärn av 6,5 lärare i PTSD-centers lokaler. Modersmålsundervisning ges efter behov och konversationsövningar erbjuds via besök av s.k. konversatörer (privatpersoner) en gång i veckan.

Det finns en tydlig struktur för hur nya medarbetare, inklusive vikarier, introduceras. Processen är kvalitetssäkrad för att ge bästa möjliga förutsättningar både för medarbetare och deltagare.

Den SFI som erbjuds på PTSD-center anpassas till målgruppen men har samma kursmål som övrigt SFI, nivåbedömning görs på nya deltagare. Vid beslut om inskrivning på centret är det max 6 veckors väntan på en plats på SFI. För dem som börjat på centret men ännu inte fått plats på SFI erbjuds andra ”språk aktiviteter”, t.ex. möten och språkcafé.

Många deltagare gör en snabb progression i svenska när de startat på centret. Det sätts lika många betyg på PTSD-center som i övriga Malmö, det tar bara lite längre tid (i insats). Flera av deltagarna på PTSD-center har efter tidigare misslyckande på Komvux uppnått resultat i svenska hos PTSD-centret, trots att de remitterats till centret pga. dålig progression. Även många tidigare språksvaga kvinnor uppges göra en snabb progression i den studiemiljö som erbjuds på PTSD-center, en hel del av dem läser på D-nivå (högsta nivån).

Under fokusgrupp med deltagare framkommer att deltagarna främst önskar arbete i linje med det de hade i sina hemländer. Centrets ledning har likväl erfarenhet av att det finns deltagare som vill läsa vidare efter SFI eftersom de ser SFI mer som studieförberedande än som arbetsförberedande. Fortsatt anpassade utbildningar (t ex mindre grupper, kortare utbildningar) att gå till efter PTSD-center framhålls som mycket viktigt, t ex anpassade yrkesutbildningar.

Behandling

I enlighet med ansökan erbjuds deltagare behandling via:

- Röda Korsets behandlingscenter i Malmö, behandlingen sker individuellt eller i grupp. Deltagarna erbjuds psykologkontakt och möjlighet att träffa läkare eller sjukgymnast.
- BUP:s Team för Krigs- och tortyrskadade (TKT-team) för behandling av hela familjen. Det finns 260 barn kopplade till PTSD-centret genom TKT-teamet (teamet för krigs- och tortyrskadade på UMAS) som avsätter 270 tkr för barn kopplade till PTSD-center.
- de psykosociala gruppinsatser som erbjuds på PTSD-center. Grupper hålls kring olika teman t ex. om att vara förälder i Sverige, mans- respektive kvinnogrupp, Cope-grupp tillsammans med TKT m fl. Grupperna genomförs antingen av centrets personal eller tillsammans med annan samverkanspart, t ex kurator på Eriksfälts församling.

Inskrivning på PTSD-center beskrivs som en ”gräddfil” till Röda korsets behandling. Detta till trots är kön till behandling på Röda korset 6 mån (maj 2014) vilket kan skapa en obalans mellan olika insatser inom PTSD-center. Kortare/ingen kö skulle bidra till stabiliseringsprocessen. Utredningen påvisar inte om det finns någon planering för att påverka dessa strukturer.

Ett stort bekymmer för PTSD-center är att det är svårt att få läkarutlåtande och kognitiva utredningar. Anledningen uppges vara Region Skånes resurser. Tillgången till en sjuksköterska från Vårdcentralen Rosengård på plats har underlättat för deltagarna att hitta rätt vård.

Friskvård

En friskvårdskonsulent är anställd på centret 50 % och en sjuksköterska från Region Skåne kommer 1 dag/ vecka. Konsulenten gör en hälsoprofilbedömning på deltagarna, bedömningen kan leda till samtal om kost, motion, sömn mm. Det finns även möjlighet att därefter få träffa sjuksköterska för blodtryck, remiss vidare inom sjukvården och liknande.

Friskvårdsinsatser som ges på plats är massage, avspänning och mindfulness. Dessutom kan deltagarna få tillgång till sjukgymnastik, styrketräning eller annan fysisk aktivitet, yoga eller bassängträning genom Röda Korsets sjukgymnaster.

Centrets hälsoarbete beskrivs som en stor framgångsfaktor där avslappningsövningar och yoga är exempel på viktiga delar. En mindre hälsoträdgård finns i anslutning till centret, tillgång till egen buss möjliggör utflykter till parker och friluftsområden. En friskvårdskonsulent leder en kvinnogrupp, där det alltid är fullt och med hög närvaro.

Samarbete med kyrkan har varit lyckosamt, här finns integrationsgrupp, språkutvecklingsgrupp och tillgång till 6 praktikplatser. Planer finns att ytterligare utveckla samverkan med kyrkan.

Arbetsförberedande insatser, praktik och arbete

På centret ges tidig och allmän arbetsmarknadsinformation, yrkesvägledning, hjälp med att skriva CV och personligt brev, arbetsträning, praktik mm.

Två arbetsförmedlare arbetar 50 % vardera på centret med de 50 deltagarna vilket upplevs som en framgångsfaktor.

Vid behov av arbetsförmågebedömningar remitteras deltagarna till Kompassen. De flesta deltagarna har behov av och erbjuds inledande arbetsträning inför en praktikplats

Specifika utvecklingsområden angivna i ansökan

Samtliga utvecklingsområden angivna i ansökan och verksamhetsplan 2013 är igång:

- familjeperspektivet synliggörs och stöttas via samarbete med TKT-teamet (BUP).
- arbetsförmågebedömningar görs på Kompassen (Aktivitetscenter) och arbetsträningsplatser, 6 st. erbjuds via kyrkan (Eriksfälts församling)
- Grön rehab sker via en mindre hälsoträdgård i anslutning till centret, utflykter till parker och friluftsområden
- Hälsoprofilbedömningar genomförs av friskvårdskonsulenterna på PTSD-center.

Deltagarflöde

Den FINSAM-finansierade delen av PTSD-center har 50 årsplatser - centret har vid utredningstillfället (maj 2014) 52 inskrivna deltagare. Arbetsförmedlingen uppger att de på sikt troligen kommer att behöva dubbelt så många platser.

Inskrivningstiden är max 2 år. Genomsnittlig inskrivningstid 2013 var 375 dagar.

Remiss till PTSD-center går via Arbetsförmedlingen etablering. Arbetsförmedlingen remitterar deltagare till centret, bedömning och planering av ett ev. PTSD-ärende sker sedan i samverkan. Kön hanteras på centret och omprioriteringar görs vid behov.

Kötid till centret är ca 2 månader. De som står i kö erbjuds möjlighet att delta i en startgrupp som en mjukstart och introduktion till centret.

Vid beslut om inskrivning på PTSD-center, är det max 6 veckors väntetid till plats på SFI. Kö till behandling på Röda korset är 6 mån (maj 2014) vilket verkar skapa en obalans mellan olika insatser inom PTSD-center. Kortare eller ingen kö skulle bidra till stabiliseringsprocessen. Genomförda intervjuer/fokusgrupper påvisar inte vad som görs för att påverka dessa strukturer.

Deltagarna på centret är övervägande män. Av 60 inskrivna 2013 var 45 män och 15 kvinnor. Största gruppen är ensamkommande män mellan 20-40 år. 9 ungdomar skevs in under 2013, 8 i åldern upp till 29 år och 1 i åldern upp till 24 år.

Av de senast inremitterade (våren 2014) mår många mycket dåligt, med pågående kris i en akut fas, vilket kräver särskild hänsyn och anpassning.

Samverkan

Samverkan sker på tre olika nivåer: individnivå, organisationsnivå samt kring ”helhetsfrågor” på centret. Samverkan mellan parterna uppges fungera bättre efter samlokaliseringen och att helhetssynen på individen skapar effektivitet i vägen framåt.

En samverkansgrupp med representanter från SFI, Röda Korset, Arbetsförmedlingen och handläggare på centret träffas regelbundet. Över tid har gruppen formerat sig och beskrivs nu som en väl fungerande styrgrupp.

Genomförda fokusgrupperna visar att:

- personalens beskrivning av sitt uppdrag överensstämmer med vad som anges i ansökan och tertialrapporter, dvs. det råder en samsyn inom centret kring insatsens syfte. De olika yrkesgrupperna anger att deras arbete underlättas genom denna helhetssyn.
– *Man känner sig trygg att fokusera på SFI, annat sköts av handläggarna. (Lärare)*
- deltagaren är huvudperson och personalen på centret ingår i en helhet tillsammans med denne.

Utvecklingsbehov/ - möjligheter

De utvecklingsområden som synliggjorts under utredningens gång är sammanställda nedan, dessa utgör såväl behov av förändring som möjligheter till positiv utveckling.

Fler platser

Arbetsförmedlingen har uttryckt behov av utökning av antalet platser. Inför en sådan ev. utökning behöver det utredas hur många det innebär och hur verksamheten i så fall måste rustas för att inte nuvarande framgångsfaktorer ska gå förlorade.

Dokumentation av kvalitetsarbete

Det systematiska kvalitetsarbete som finns behöver dokumenteras på ett mer sammanhållet sätt. Vissa beslut finns i gamla minnesanteckningar, exempelvis från APT. Det vore en fördel för organisationen att sammanföra sitt kvalitetsarbete i en sammanhållen form, så att det är möjligt att enkelt följa utvecklingen. I dagsläget är man beroende av muntlig överföring.

Fortsatt individanpassning

Bland de deltagare som kommer till centret är det nu många som fortfarande är i pågående kris, exempelvis till följd av att konflikten i Syrien fortgår, vilket ger mindre möjligheter för den enskilde att gå vidare. Verksamheten behöver ökade möjligheter att anpassas till dessa deltagare vad gäller planering av aktiviteter och anpassning av material samt fysisk miljö.

Det medarbetarna upplever behöver utvecklas är strukturer för att säkerställa en bibehållen individanpassning.

Behandling

Kön till behandling på Röda korset är 6 mån (maj 2014) vilket kan skapa en obalans mellan olika insatser inom PTSD-center. Kortare eller ingen kö skulle bidra till stabiliseringsprocessen. Utredningen påvisar inte om det finns någon planering för att påverka dessa strukturer.

Ett stort bekymmer för PTSD-center är att det är svårt att få läkarutlåtande och kognitiva utredningar. Tillgången till en sjuksköterska plats förenklar kontakten med vården men löser inte problemet.

Efter PTSD-center

Kvinnor erbjuds i större utsträckning utbildning medan män oftare erbjuds arbete, detta beskrivs av verksamheten både som ett analys- och utvecklingsområde.

Efter avslutad SFI efterfrågas fler utbildningar anpassade till målgruppen, t ex anpassade yrkesutbildningar.

Sammanfattning och slutsats

Föreliggande utredning har som ändamål att ge en fördjupad bild av PTSD-centers resultat, deltagarflöde, samverkan samt utvecklingsbehov/-möjligheter.

Genomförd utredning av PTSD-center visar på en väl fungerande samverkansinsats som uppnår angivna mål avseende såväl kvantitet och kvalitet. Insatsen har planerat antal deltagare och genomförs på det sätt som anges i ansökan och som beviljats medel för från FINSAM.

PTSD-centers verksamhet framstår som både resurs- och flödeseffektiv:

- **Resurseffektiv.** Samlokalisering och en väl fungerande samverkan mellan parterna bidrar till effektivt utnyttjande av resurser och lokaler samt förkortar ledtiden för deltagaren.
- **Flödeseffektiv.** Verksamheten har ett processorienterat arbetssätt där all personal samverkar med och kring deltagaren. Samverkan och samlokalisering bidrar till en sammanhållen process som kan anpassas efter deltagarnas individuella behov och möjliggör hantering av variationer. Teamarbetet kring deltagarna skapar delaktighet och bidrar till ett gemensamt ansvar för utvecklingen med ständig förbättring av processen utifrån en helhetssyn.

Speciellt påfallande är den fungerande samverkan mellan parterna/personalgrupper samt det starka deltagarfokus som genomsyrar hela verksamheten, deltagaren är huvudpersonen med vilken personalen på centret ingår i en helhet. Vid fokusgrupp med deltagare framgår att såväl egen planering som verksamhetens uppdrag och helhetssyn är tydligt även för deltagarna.

Som utvecklingsområden lyfts t ex dokumentation av kvalitetsarbetet, möjlighet till mer anpassning till deltagare i pågående kris och fler målgruppsanpassade utbildningar efter SFI. Påtagliga hinder utgörs av långa köer till Röda korsets behandling samt bostadslöshet.

PTSD-center är beviljade medel från FINSAM för arbete med målgruppen *nyanlända inom Arbetsförmedlingens etableringsuppdrag* till och med utgången av 2014. Under utredningen framkommer ett troligt fortsatt stort behov av verksamheten, eventuellt även med en utökning av antalet platser. Om samverkansparterna önskar fortsatt stöd från FINSAM behöver de inkomma med en ny ansökan inför 2015.